

Gravenhage, 23 November 1936.

* 1 FEB 1937 *

In antwoord op het schrijven van 14 November j.l. Afd. Juridische Zaken No. 38627, heb ik de eer Uwer Excellentie te berichten, dat er sinds korten tijd in Nederland een Comité "Hulp voor Spanje" bestaat, waarvan voorzitter is: Professor Dr. Marius Valkhoff, geb. te Zwolle 7.1.1905, buitengewoon hoogleeraar aan de Gen. Universiteit in de letteren en wijsbegeerte te Amsterdam en secretarispenningsmeester: Joachim Schrijver, geb. te Amsterdam 17.9.'71, van beroep arts, beiden wonende te Amsterdam.

Dit comité "Hulp voor Spanje" is de Nederlandsche afdeling van de te Parijs gevestigde "Commission Internationale pour l'aide à l'Espagne républicaine".

Op 13 Augustus 1936 werd te Parijs een internationale conferentie bijeengeroepen, op initiatief van de communistische mantelorganisatie, het "Wereld comité tegen oorlog en fascisme, van het Fransche Vakverbond en van enkele Volksfront-afgevaardigden. Op deze conferentie werd besloten tot oprichting van een "Internationale Coördinatie en Informatie-commissie" bedoeld om werkzaam te zijn ten gunste van de Spaansche Regeering. Tevens werd een commissie benoemd om in Spanje een onderzoek in te stellen en zich ter plaatse op de hoogte te stellen, in het bijzonder wat betreft de vermeende hulpverlening aan de opstandelingen door buitenlandsche fascistische machten en wat gedaan kan worden om de Spaansche regeering met wapenen en munitie, en met de noodzakelijke verplegingsartikelen te helpen.

Een uitvoerig verslag betreffende deze conferentie komt

voor

voor in het communistisch orgaan "La Correspondance Internationale" No. 37 van 22 Augustus 1936, dat hierbij ter inzage wordt aangeboden.

De door deze commissie verspreide oproep tot Solidariteit ten behoeve van de Spaansche Regeering, heeft blijkbaar ook weerklank gevonden in Nederland, en was aanleiding tot de oprichting (eind Augustus) van de Nederlandsche commissie "Hulp voor Spanje". In De Tribune van 31 Augustus j.l. komt de eerste mededeeling omtrent deze commissie voor, n.l. dat het comité voornemens is gelden in te zamelen o.a. om zooals dat reeds in Engeland is geschied, artsen, verplegend personeel en medicamenten naar Spanje te zenden.

In het avondblad van 11 September van de Nieuwe Rotterdamse Courant (mogelijk ook wel in andere bladen opgenomen) komt als ingezonden stuk een oproep van deze commissie voor, waarvan Ull. mij een afschrift deed toekomen.

In een ingezonden stuk in de N.R.C. van 15 September j.l. uit een zekeren Versteeg zijn verontwaardiging erover dat in dezen oproep de strijd van Spaansche roode regeering wordt vergeleken met den strijd der Nederlanders in de tachtigjarigen oorlog en dat geld voor de Spaansche regeering wordt verzameld onder het motto "geuzenpenning".

Op 10 en 11 October j.l. had te Parijs wederom een internationale conferentie plaats van het "Comité International de coördination en d'informations pour l'aide à l'Espagne républicaine", waarover een uitvoerig verslag voorkomt in het communistische orgaan "La Correspondance Internationale" van 17 October j.l. en in het communistische dagblad "l'Humanité" van 11, 12 en 13 October j.l. Een exemplaar van deze bladen wordt hier ter inzage bijgevoegd.

Uit de verslagen van deze en van de op 13 Augustus j.l. te Parijs gehouden vergaderingen blijkt overduidelijk, dat dit inter-

nationale

nationale comité voor het overgrootste deel bestaat uit personen, die ook op den voorgrond traden bij in ongeveer een jaar geleden ingezette actie voor hulp aan Abessynië, en later aan de actie van het z.g. Rassemblement Universel pour la Paix, personen behoorende tot de communistische partij, tot het Wereldcomité tegen Oorlog en Fascisme, volksfronters, vooraanstaanden in de Liga voor Menschrechten, aangesloten bij de "comité's de vigilance des intellectuels anti-fascistes e.d., en pacifisten, allen personen die hunne beste krachten geven, om onder leiding van Moscou, te komen tot een wereld volksfront tegen het fascisme, een wereld volksfront tot het vormen waarvan, G. Dimitroff, algemeen secretaris van de communistische internationale onlangs wederom openlijk een oproep deed.

In "Het Volk" van 14 October j.l. wordt omtrent de belangstelling door Nederlanders betoond voor deze internationale bijeenkomst te Parijs, het volgende vermeld:

"Er was ook wederom een Hollandse afvaardiging aanwezig, beter: er waren een dokter, drie verpleegsters en een verpleger, die Woensdag met een ambulance-vliegtuig naar het land van de burgeroorlog vertrekken op welke dag zich nog twee doktoren en nog één zuster bij degenen zullen voegen, die thans reeds te Parijs verblijven. De leider van deze dappere expeditie, dokter Schrijver, werd verzocht aan de bestuurstafel plaats te nemen, de overigen, de zusters T. Hulleman, J. Scheele en Kerner, benevens broeder Kan werden luide door de aanwezigen in het zaaltje van het "Palais de la Mutualité" toegejuicht. Hulde zij hier gebracht aan hun moed en opofferingsgezindheid.

Ook andere Hollanders waren aanwezig, die een speciale afvaardiging vormden, namelijk Selma Meijer, Milly van Duivenbode en Don Kiës, welke beide laatsten zo juist uit Spanje kwamen, opgetogen over de onversaagde houding van het ongelukkige Spaanse volk. Het woordje "Don" voor de naam van Kiës is hier op zijn plaats, al moge dit vreemd schijnen. Ik mag daar echter nog geen verklaring van geven. Hij zal daar zelf wel over uit de hoek komen."

Omtrent de werkzaamheden van de commissie "Hulp voor Spanje" is overigens bij den Centralen Inlichtingsdienst weinig bekend geworden.

"De Tribune" van 4 November j.l. meldt, dat de in "Het Volk" genoemde Nederlandsche ambulance te Barcelona zou zijn angekommen en met haar werkzaamheden zou zijn begonnen. Verder meldt dit blad, dat het Internationaal Comité voor de uit Nederland aan het Comité gezonden

gelden

gelden een ambulance vliegtuig zou hebben gekocht en de Nederlandsche ambulance met dit vliegtuig naar Spanje is vertrokken. Het is d.z. niet bekend of dit bericht waarheid bevat.

Het is niet bekend of Dr. Schrijver persoonlijk met deze ambulance naar Spanje is vertrokken. Van dezen geneesheer is op politiek gebied tot dusverre niets bekend. Prof. Dr. M. Valkhoff was in 1934 lid van de redactie van het maandblad "Kentering", orgaan van de Sociaal-democratische Studenten Clubs en zal dus zeer waarschijnlijk sociaal-democraat zijn.

Aangeteekend wordt nog, dat blijkens een mededeeling in "Het Volk" van 18 November j.l. plannen zijn opgevat, tot organisatie van een internationale vrouwen hulpactie voor de vrouwen en kinderen der Spaansche republikeinen.

Voorts meldt "Het Volk" van 20 November j.l. dat de anti-militaristische predikant te Zutphen Ds. N. Padt op diensdatum naar Parijs is vertrokken, om vandaar samen met Mr. N.A. Stempels uit Utrecht per vliegmaschine naar Madrid te gaan, om de toestand aldaar in oogenschouw te nemen op verzoek van de commissie: "Hulp aan Spanje". Zij zullen daar slechts enkele dagen verblijven en na terugkeer verslag uitbrengen van hunne bevindingen.

Onder terugaanbieding van de ontvangen bijlagen, moge ik UE. in overweging geven de hierbij toegezonden exemplaren van "La Correspondance Internationale" en van "l'Humanité", behoorende tot het archief van den C.I., na gemaakt gebruik te doen retourneren.

Aan Z.E. den Minister van Buitenlandsche Zaken.

In afschrift

AAN:

Z.E. den Minister van Justitie.

Politie te Amsterdam.

Politie te Rotterdam.

Politie te den Haag.

Politie te Utrecht.

M.G. 1/11 36

AIR AMBULANCE FOR SPAIN

Paid For by Dutch

From our own Correspondent
PARIS, NOVEMBER 4.

The International Red Cross Committee at Geneva is receiving every day urgent requests from individuals for news of their families in Spain. The delegates of the International Committee in Madrid, Barcelona, and Burgos are dealing with requests of this kind either directly or through the committee.

The obtaining of information is necessarily a slow business, but it has already been possible to reply in hundreds of cases. Up to the end of October more than 10,000 inquiries had already been transmitted from Geneva to the committee's delegates on the two sides.

The International Co-ordination and Information Committee for the Help of Republican Spain has sent an aeroplane with ambulance material to Spain, with a doctor and four nurses, all of Dutch nationality. The plane is the gift of this committee to the Spanish Government, and has been bought with funds collected in Holland. It has landed in Barcelona, and has been placed at the disposal of the Spanish Red Cross.

SPANJE

GENEESKUNDIGE HULP VOOR MADRID UIT NEDERLAND

Een internationale commissie
organiseert steun aan het
„republikeinsche” deel
van Spanje.

Te Parijs heeft dezer dagen in de „Mutualité” een internationale commissie vergaderd, die zich ten doel stelt het republikeinsche deel van Spanje te helpen door geneeskundigen en anderen stoffelijken steun en door voorlichting omtrent de gebeurtenissen.

In deze commissie, „Hulp aan Spanje” genaamd en op 13 Aug. jl. door Franschen, Engelschen en Belgen gesticht, heeft ook een Nederlandsche groep zitting.

Nadat eenige vertegenwoordigers van de Madrileense regeering het woord hadden gevoerd en opheffing van het niet-inmengingsverdrag hadden geëischt, deelde dr. J. Schrijver, lid der Nederlandsche delegatie mee, dat uit Nederland geneeskundige hulp, bestaande uit een medicus en verplegend personeel naar Spanje zal worden gezonden.

*lede 0
20/11/36*

HULP AAN SPANJE

Aan het Nederlandsche volk.

Bij de jongste verkiezingen in Spanje behaalde de rechterzijde (cons. kath.) 142 zetels, het centrum (lib. kath. en vrijdenkers) 64 zetels en de linkerzijde 262 zetels. De partijen dier linkerzijde waren in hoofdzaak aldus verdeeld: de burgerlijk republikeinsche partijen 137, socialisten 88, socialistisch gezinde arbeiders 20, communisten 12 mandaten. De burgerlijk republikeinsche partijen vormen de regeering: sociaal-democraten en communisten maakten er dus geen deel van uit, maar steunden haar.

Tot steun aan deze volkomen wettige en op regelmatige wijze tot stand gekomen regeering, die op een groote meerderheid steunt, die door een militair-fascistische en ultra reactionnaire minderheid met gewelddadige middelen ten val dreigt te worden gebracht, heeft zich op 13 Augustus tijdens een Internationale Bijeenkomst te Parijs een commissie gevormd, waarin tal van bekende persoonlijkheden zitting hebben genomen: o.a. prof. Victor Basch, prof. Langevin, Leon Jouhaux, Jean Richard Bloch, Lucien Le Foyer, Jac. Duclos, Breitscheid, Norman Angell, Viscount Churchill, Hans Oprecht, Kunossy, De Brouckère, Isabella Blume, Georg Branting.

Wat heeft deze zaak ook ons Nederlanders te zeggen? Dat wat in Spanje dreigt te geschieden indruischt tegen het rechtsbegrip van het Nederlandsche volk en de heilige tradities, waarop ons volkswezen steunt. De huidige Spaansche burgeroorlog roept in ons herinneringen wakker aan den roemruchten tachtigjarigen oorlog, waarin Nederlanders zich te verweren hadden tegen soortgelijke reactionnaire invloeden en elementen als die nu in Spanje geweld en onderdrukking willen doen gaan vóór recht en wet. Men wil het hier en daar doen voorkomen alsof gruwelen alleen bedreven worden door de partij, die

het

die het recht aan haar zijde heeft. Redelijker is, te veronderstellen, dat in deze geen der beide strijdende partijen vrij uitgaat.

Hoe het zij, voor ons Nederlanders, wier voorouders gelijken strijd gestreden hebben, gaat het om het feit, dat daarginds een rechtmatige meerderheid met goed en bloed haar wettig verkregen rechten te verdedigen heeft tegen hen, ~~die deze rechten te verdedigen heeft tegen hen~~, die deze rechten belagen. Zonder ons direct in den strijd te mengen, roept hier alle weldenkenden de taak, de Spaansche regeering te helpen haar gewonden te verplegen, haar weduwen en weezen te verzorgen.

Daarom doen wij een dringend beroep op U, ons gelden toe te zenden, die ons in staat zullen stellen die hulp te verleen; een beroep op artsen, verpleegsters en verplegers, zich persoonlijk beschikbaar te stellen. Wij doen dit met te meer vrijmoedigheid, omdat de Spaansche regeering per radio haar verlangen naar die hulp bekend heeft gemaakt. De Engelschen hebben door het zenden van doktoren en verplegend personeel aan dat verlangen bereids voldaan. Moge Nederland niet achterblijven, zij het dan niet door het zenden van een volledige ambulance, dan toch door de hulp, die andere landen bieden, te steunen en aan te vullen.

Namens de Nederlandsche commissie: prof. dr. Marius Valkhof, voorz.; dr. J. Schrijver, secr. penningm., Paulus Potterstraat 42
Postgiro motto Fonds "Geuzenpenning" 50759.

N.R.Ct. *11 Sept. 36 (av)*

± 15 Sept. 1936.

